



Joroisten vesienhoitoryhmän kokous 1/2024

Aika	keskiviikko 21. elokuuta 2024
Paikka	Joroisten kunnantalo / Teams
Läsnä	Petri Miettinen, Joroisten kunta Risto Salko, Virtasalmi-Joroinen kalatalousalue Sirpa Leväinen, Joroisten kunta, Pro Joroisselkä ry Tiina Kontio, Savo-Karjalan vesiensuojeluyhdistys ry Eero Jäppinen, Joroisten osakaskunta, Pro Joroisselkä ry Sanna Katajamäki, Pohjois-Savon ELY-keskus
Teams	Jukka Vihavainen, Pelastakaa Sysmäjärvi ry Veli-Matti Vallinkoski, Pohjois-Savon ELY-keskus Tuulikki Miettinen, Pohjois-Savon ELY-keskus Petri Nieminen, Pohjois-Savon ELY-keskus Toni Manninen, Keski-Savon ympäristötoimi Antti Kanninen, Pohjois-Savon ELY-keskus Heidi Kärkkäinen, Savo-Karjalan vesiensuojeluyhdistys ry Sakari Häyrinen, Pelastakaa Sysmäjärvi ry, Sysmäjärven osk

- 1. Kokouksen avaus ja järjestäytyminen**
Petri Miettinen toimi kokouksen puheenjohtajana ja Sanna Katajamäki sihteerinä.
- 2. Edellinen kokouksen pöytäkirja**
Käytiin pöytäkirja läpi ja hyväksyttiin se ilman muutoksia. Pöytäkirjat ja muut kokousmateriaalit löytyvät Etelä-Savon Vesienhoidon nettisivuilta: https://esvesienhoito.wordpress.com/joroisten-juvan-ja-rantasalmen-seutujen-vesienhoito/jojura_koukukset-ja-neuvottelut/
- 3. Ajankohtaista vesienhoidosta, Antti Kanninen, Pohjois-Savon ELY-keskus**
Uusi vesienhoidon yhteistyöryhmä on perustettu seuraavaksi kuudeksi vuodeksi (2024–2029). Mukana ryhmässä on 42 eri tahoa/organisaatiota. Ensimmäinen virallinen kokous on pidetty 8.10.2024.

Vesienhoidossa on käynnissä vesimuodostumien tyypittely ja vesimuodostumien rajaaminen. Vesienhoitosuunnitelmien laatiminen alkaa vuonna 2025. Kuuleminen keskeisistä toimenpiteistä päättyi ennen juhannusta.

Kuulemispalautetta kertyi molemmilta vesienhoitoalueilta (vha 1 ja vha 2) reilut 70 kpl. Palautteissa nousi esiin mm. vesien tummuminen, ilmastonmuutos, ohjauskeinojen kehittäminen, kompensatiot ja tilatavoitteista poikkeamiseen liittyvät kysymykset. Vesienhoitotyöhön liittyvä resurssitilanne ja rahoituksen turvaaminen on myös huolestuttanut. Suunnittelujärjestelmän kehittäminen nousi esiin, lisää tietoa vesistöistä tarvitaan ja tässä on apuna mm kaukokartoituksen tuomat mahdollisuudet. Toimenpiteiden kohdentaminen

13.11.2024

oikein on tärkeää. Myös pohjavesien suojele, valuma-alueet, -koordinaattorit, vihreän siirtymän hankkeet ja niiden vesistövaikutukset on palautteessa mainittu. Lisäksi virtavesien kunnostus ja patojen poisto on nähty tärkeinä. Osakaskuntien yhdistäminen on koettu hyväksi ja sitä tulisi jatkaa. Kuulemispalaute otetaan huomioon vesienhoitosuunnitelmien valmistelussa.

Pian valmistuu myös pintavesien tyypittelytyö. Ensimmäinen tyypittelytyö on tehty noin 20 vuotta sitten, joten päivitystarvetta on. Tarkistuksen myötä joidenkin vesimuodostumien tyyppi muuttui. Myös painearviot ja luokittelutyö on alkamassa pinta- ja pohjavesien osalta. Työväihteessä kerätään tiedot kuormitustekijöistä ja näille paineille suunnitellaan tilaa parantavia toimenpiteitä. Luokitteluun liittyen on tulossa muutos, ns. heikoimman lenkin -periaate. Luokittelu on ollut aiemmillä suunnittelukausilla keskiarvoistavaa, mutta uudessa järjestelmässä luokan määrää heikoimmassa tilassa oleva eliömäärä. Muutokseen liittyen on tulossa lausuntokierros ja sidosryhmätilaisuuksia.

Ennallistamisasetus on tullut voimaan, siitä miten asetuksen voimaantulo konkreettisesti vaikuttaa vesienhoitotyöhön, ei ole vielä tarkkaa tietoa. Ainakin painetta resurssointiin ja ohjauskeinoihin on, jotta tavoitteita voidaan saavuttaa. Vesienhoito ja kunnostustoiminta on myös ennallistamista ja erityisesti merialueilla on isoja odotuksia tulevia toimenpiteitä ajatellen.

Vesienhoidon toimenpiteiden toteutuksen väliarviointi on tehty syksyn aikana. ELYssä on tarkasteltu kuinka paljon vesienhoidon toimenpideohjelmaan (2022–2027) kirjatuista toimenpiteistä on toteutunut.

Acwa-LIFE- hanke ei saanut rahoitusta ensimmäisellä hakukierroksella, vaikka kaikki osat alueet ylittivät kriteerien mukaiset pistemäärät. Hankesuunnitelmaa muokataan ja haetaan uudelleen rahoitusta syksyn 2024 aikana. Virtasalmi-Joroisten kalatalousalue on edelleen pilottikohteena mukana.

Vesistökunnostushankkeita käynnistyi vuoden 2024 alkupuolella 9 kpl. Joroisten alueella käynnistyi Joroisten pohjavesien suojelusuunnitelma -hanke. Kaikkiaan hankkeita oli alkuvuodesta käynnissä lähes 30. Vuoden 2024 avustusten hakuaika on 22.10-2.12.2024.

4. Kosteikkojen Joroisselkä -hankkeen tilannekatsaus (Tiina Kontio, Savo-Karjalan vesiensuojeluyhdistys ry)

Joroisten kunta ja Savo-Karjalan vesiensuojeluyhdistys ry ovat sopineet hankkeen koordinoinnista ja 4/2024 alkaen SKVSY on vastannut hankkeen edistämisestä. Kosteikko-hanke on osa Joroisselän hoito-ohjelmaa ja Pro Joroisselkä ry on ollut aktiivisesti mukana hankkeessa. Hankkeen kokonaiskustannukset ovat 52 000 € ja hankkeelle on myönnetty 50 % avustus.

Tavoitteena on 3 kosteikkokohteen toteuttaminen. Toimenpiteinä on kosteikkokohteen edistäminen ja toimijoiden löytäminen kosteikoiden perustamiseen. Aiemmin suunnitelluille kosteikoille pyritään myös löytämään toimijat. Hankkeessa voidaan tilata myös täsmäsuunnitelmia.

Vuoden 2024 aikana hankkeessa on tehty maastokäyntejä ja käyty maanomistajaneuvotteluita. Loppuvuodesta toteutetaan vielä aiemmin suunniteltujen kohteiden kartoitus.

13.11.2024

Maveplan Oy toteuttaa tarkemmat maastokäynnit ja suunnitelmat. Osan kohteista suunnittelee SKVSY.

Kohteina hankkeessa on Haavussalmenjoen kosteikko, jonka toteutus etenee. Maanomistajalta on suostumus kosteikon perustamiseen, ETI-tukea on haettu ja siihen on päätös mahdollisesti tulossa. Muita kohteita ovat Jokijärven kosteikko, Lentokentän kosteikko, Papinpuron kosteikot, Kohisevanjoen kosteikko sekä Hyviänlahden kosteikko. Myös muita kohteita on vielä tarkastelussa mukana.

Joroisten osakaskunta on tehnyt päätöksen, että on hankkeessa mukana. Paikallisella metsästysseuralla voisi olla potentiaalia osallistua kohteiden ylläpitämiseen.

Erilaiset tilaisuuudet ja viestintä ovat isossa roolissa hankkeessa. Joroisten Iltatoriin on osallistuttu elokuussa ja siellä on esitelty hanketta. 4.9 on järjestetty retki metsätalouden vesiensuojelu -teemalla sekä pidetty infotilaisuus (vko 37), jonka aiheena oli maatalouden vesiensuojelu. SKVSY:n sivuilla ja somessa on viestitty aktiivisesti. Paikallislehdet ovat olleet myös kiinnostuneita hankkeesta.

Jatkohanke on suunnitteilla, jossa tavoitteena suunniteltujen kohteiden toteutus.

5. Joroisten pohjavesialueiden suojelusuunnitelma –hankkeen tilannekatsaus (Heidi Kärkkäinen, Savo-Karjalan vesiensuojeluyhdistys ry)

Hanke on käynnistynyt 4/2024 ja sen on tavoitteena valmistua 4/2025. Hankkeessa on tavoitteena kahden pohjavesialueen suojelusuunnitelmien päivitys sekä yhden pohjavesialueen uuden suunnitelman laatiminen. Kohteena olevat alueet ovat 1-luokan alueita, joista 2 E-luokituksessa. 1. luokassa ovat vedenhankinnalle tärkeät pohjavesialueet ja E-luokkaan kuuluvat pohjavesialueet, joiden pohjavedestä suojellut pintavesi- tai maa-ekosysteemit ovat suoraan riippuvaisia.

Suunnitelmien yleinen osa on valmisteilla/valmistunut. Suunnitelmista tehdään viranomaisversio ja julkinen versio, joista poistetaan tarkempia tietoja, kuten pv-asemien nimet. Tilanne kokouksen aikaan elokuun lopulla 2024: Tervaruukinsalon alueen alustava suunnitelmaluonnos oli kesken, maastotarkastelun ajankohtana syksy -24. Tavoitteena tutustua vedenottamon toimintaan ja käydä läpi riskialueet. Paitapuron alueen suunnitelman laatimista ei vielä varsinaisesti aloitettu, maastotarkastelu tehty kesällä -24. Alue tuolloin kierretty kokonaan läpi ja riskialueet kuvattu. Kolman alueen suunnitelmaa ei vielä aloitettu, maastotarkastelun ajankohtana syksy -24. Hankkeen aikataulussa on pysytty hyvin.

Käytiin keskustelua Kevitsa-Maininki koeporauslupaani liittyen. Se sijoittuu Tervaruukinsalon alueelle. Riskit on huomioitava ja lisättävä suunnitelmaan. Lainvoimainen lupa on olemassa. Asia nostetaan susu- hankkeen projektiryhmässä esille.

6. Hankekatsaus muihin käynnissä oleviin hankkeisiin (Paikalliset toimijat, SKVSY, ELY)

Käytiin läpi lyhyesti käynnissä olevien kunnostushankkeiden tilannetta.

- Valvatukselle suunniteltu syysnuottausta, joka on myös toteutettu.
- Jokijärvellä toteutettu koekalastus heinäkuun lopulla.

13.11.2024

- VESKU-hankkeessa toteutettu viimeisenä hankevuotena pääosin niittoja Kolma- järvellä.
- Tervajoen kosteikon suunnittelu/toteutus -hanke. Suunnitelma on valmis, toteutus ajoitettu syksylle ja toteutusvaihe on onnistunut suunnitellun mukaisesti.
- Sysmäjärven osakaskunta tehnyt suunnitelman seuraavalle kolmelle vuodelle alueensa vesistöjen hoidosta. Niittoja tehty Kolmalla, Jokijärvellä ja Parolla ja niitetyt alueet on dokumentoitu ennen ja jälkeen töiden otetuilla ilmakuvilla.
- Osakaskuntien yhdistymishanke käynnissä, jossa Sysmäjärven, Savuniemen, Joroisten ja Kaita -järven osakaskunnat yhdistyvät. Yhdistymisen ansiosta toimintanedellytykset paranevat.
- Joroisselän hoitokalastus -hanke on valmistunut.
- Paljo ja Kaita -järvien kunnostushanke päättyi ja vaikka tavoitteita ei kokonaan saavutettu, saatiin hankkeesta taustatietoa jatkotoimiin.
- Kuvansinjoella hanke vireillä. Myös Mulan vedennostohanke edelleen vireillä. Sorsa-vesi-Haukivesi melontahanke tulee näissä hankkeissa huomioida.
- Maaveteen laskevat vedet, Virmasvesi ym. sijaitsee ESA-ELY:n puolella. Toni Paakkunainen ESA-ELY:ssä tietää, mikä on tilanne. Längelmäenjoelle on asennettu vedenkorkeusasteikko Pieni-Läämäjärven korkeuksien selvittämiseksi.
- Vuorijoelta on rapukanta hävinnyt kokonaan vuoden aikana, syynä rapurutto.
- Kolman ja Valvatuksen välisen uoman kosteikko rakenteilla.
- Tuitunlammen kosteikko, josta vedet laskevat Lahnalahteen. 30 vuotta sitten viritetty kosteikkohanketta, olisi toteutettavissa, selvitetty Kosteikkojen Joroisselkä -hankkeen yhteydessä uudelleen.
- Kohti kehittyvää Huutokoskea -hanke, jota on valmisteltu Leader-rahoituksen kautta. Hankkeessa kalataloudellista kunnostusta, retkeilyreitistöjen ja melontareittien kehittämistä. Huutokoskeen on tehty elokuussa museoviraston vaatima arkeologinen tarkkuusinventointi, jossa ranta, vesialue ja uoman pohjat inventoitu. Tarkempien kalataloudellisten tai virkistyskäyttösuunnitelmien laatimiseen ei ole estettä. Huutokosten rannoilla on suojeltavia alueita. Tavoite luoda samantyyppinen alue kuin Kotkat-harjun alue. Kosken kunnostaminen ja rahoituksen suunnitteleminen ensimmäinen vaihe hankkeessa.
- Enon-Kolkonjoen kunnostus käynnissä 2024–2025.
- Kolkonmyllyn kalatie valmistunut elo-syyskuussa.
- Suihkolanjoen kunnostus tehty, pieniä viimeistelytyöitä melojien toiveiden mukaan tarpeen tehdä.
- Liunan voimalaitoksen ohittavan kalatien suunnitelma on valmis ja yhtiön päätöksen mukaan tulevaisuudessa AVI:iin ja toteutukseen.
- Kiekan ohittava Vasaralanjoen kalatie on toteutettu luvan mukaisesti.
- 5.9.2024 on pidetty palaveri virtavesihankkeista ELY:n kutsumana.

7.

Muut asiat

Sf-Caravanilta tullut yhteydenotto Kolpan niitoista Sysmäjärven osakaskunnalle. Niittoja on mahdollista sisällyttää tulevien vuosien suunnitelmiin mukaan. Kunnalla on vuosittain mahdollista avustaa niittojen toteutusta. Kalatalousmaksun turvin on niitetty Jokijärvellä ja jatkossa voi olla mahdollista käydä samalla niittokoneella leirintäalueen rannassakin. Kustannuksista voi sopia tarkemmin niittojen ollessa ajankohtaisia.

Osakaskuntien yhdistyessä on suunniteltava uuden muodostettavan osakaskunnan alueen niitot yhteistyössä aiempien vuosien suunnitelmien mukaisesti. Esimerkiksi

13.11.2024

Joroisselälle hahmoteltu niittoja tuleville vuosille. Osakaskuntien yhdistymiskokoukset on pidetty syyskuun loppuun mennessä.

8. Seuraavan kokouksen ajankohta

Sovittiin seuraavan palaverin ajankohdaksi 12.12.2024. Kokoonnutaan ensin Joroisten kunnanvirastotalolle palaveriin klo 9–11. Risto Salko selvittää mahdollista vierailua Finnforelin Huutokosken kalanviljelylaitokselle kokouksen ja lounaan jälkeen.

9. Kokouksen päättäminen

Petri Miettinen päätti kokouksen klo 11.10

Liitteet Antti Kanninen, Joroisten_vesienhoitoryhmä_210824
 Tiina Kontio, SKVSY_21082024_KosteikkojenJoroisselkä
 Heidi Kärkkäinen, Joroisten SUSU-hanke 160824

Jakelu Joroisten vesienhoitoryhmän jäsenet

Tiedoksi